

נפת צופים

פרשת וירא | 49

"וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו וירא וירץ לקראתם" (יה, ב)

"וירא אליו ד'... והוא ישב פתח האהל כחם היום" וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים" (יה, א, ב)

אברהם אבינו הצטין במדת הכנסת אורחים.

מה היה כה מיוחד באופן הכנסת האורחים של אברהם אבינו?

מסופר על רבי לוי יצחק מברדיטשוב, אשר באחת מנסיעותיו הגיע לעירה למברג. "יהודים יראי שמים מתגוררים כאן", חשב רבי לוי יצחק, "אדפק על דלתו של אחד מעשירי העירה, והוא בודאי יקיים בי מצות הכנסת אורחים בהדור!"

נגש רבי לוי יצחק אל הבית הראשון בעירה. היה זה ביתו של הרשל הגביר, בית גדול ומפואר. דפק רבי לוי יצחק על דלת העץ המחוטבת, והמתין. לאחר דקות ארוכות, נפתחה הדלת. "מה רצונך?" הרעים קולו של הגביר. "מבקש אני להתארח בביתך", השיב הרבי. "אינני מכירך, ולא אוכל להכניס אותך לביתי!" ענה הרשל, והדלת נסגרה בחבטה.

פנה רבי לוי יצחק לאחוריו, והמשיך בדרכו. הוא עצר ליד בית אחר. היה זה בית דל ופשוט, ביתו של אחד העניים בעירה. כאשר נקש רבי לוי יצחק על הדלת, נפתחה הדלת מייד ובפתח עמד זלמן, המלמד העני. "ברוך הבא בצל קורתיו!" קרא זלמן במאור פנים, "זכות היא לי לקבל אורחים במעוני הדל!"

חיש קל התפשטה בעירה השמועה כי הרבי הקדוש מברדיטשוב מתארח במקום.

תורות ארבים של יהודים המבקשים ברכה ועצה השתרכו ליד דלת העץ הפשוטה בבקתתו של זלמן המלמד.

בין הממתנים בלטה דמותו המהדרת של הרשל הגביר. אותות חרטה נכרו על פניו של הרשל, והוא המתין בחסר סבלנות לתורו. כאשר עמד העשיר לפני הרבי, קרא בהתרגשות: "רבי קדוש, לא הפרתיך, ולכן לא הכנסתי אותך לביתי. רוצה אני מאוד לזכות לארח את הרבי הקדוש כעת בכל הכבוד הראוי!"

הביט הרבי בעיניו המתחננות של הרשל, ואמר: "האם יודע אתה מה היה ההבדל בין הכנסת האורחים של אברהם אבינו, להכנסת האורחים של לוט? הרי שניהם הכניסו את המלאכים לביתם! ההבדל הוא, שלוט ראה מלאכים עומדים בפתח ביתו, והכניסם. אך זו איננה חכמה, להכניס מלאכים ולארח אותם בכבוד הראוי.

אולם אברהם אבינו לא ראה מלאכים מגיעים לביתו. הוא ראה שלושה ערבים מאבקים, ובכל אופן וירץ לקראתם" וקבל אותם בשמחה, זוהי הכנסת אורחים אמיתית. כה נהג זלמן המלמד, סיים הרבי, "הוא הסכים לארח אותי בביתו עוד בטרם ידע מי אני. הוא זכה במצות הכנסת אורחים מהדרת, ובביתו אשארו!"

(חסידים מספרים)

התורה מתארת באריכות רבה את הכנסת האורחים של אברהם אבינו, ומקדישה פרק שלם המספר על המלאכים שאברהם אבינו כה טרח לארחם.

ונשאלת השאלה: מפני מה מתארת התורה באריכות את הכנסת האורחים החד-פעמית שקיים אברהם במלאכים, שאף לא נהנו כלל מפל מה שהכין להם אברהם, ואלו את הכנסת האורחים היומיומית של אברהם, שהאכיל והשקה ולנה את אורחיו המרבים, מזכירה התורה במלה אחת בתורה: "ויטע אשל" (כא, לג)- שהם ראשי תבות של המלים אכילה שתיה לוייה?

אנו לומדים מפה שהתורה הקדושה משבחת ומפארת דוקא מצוה שקימה מתוך טרחה ועמל מיעדים. הכנסת האורחים של המלאכים נעשתה ביום השלישי למלתו של אברהם, כחום היום, ומתוך טרחה רבה, ועל כן משבחת התורה את אברהם אבינו.

(ר' שלמה זלמן אויערבך-
באר הפרשה)

הלולא דצדיקיא

יום ששי כ"א חשון (של"ד)

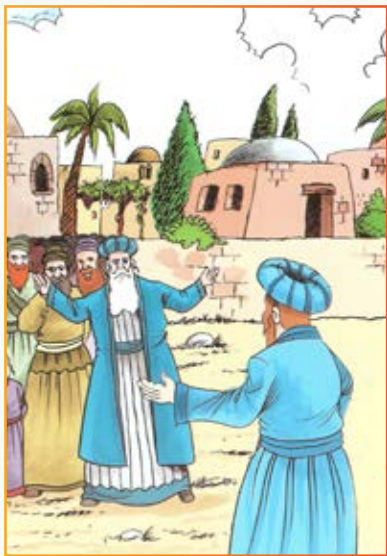
רבי דוד בן זמרה (הרדב"ז)

רבי דוד בן זמרה - הרדב"ז, היה רבם ומורם של רבים מגדולי המקובלים שחיו לפני פארבע מאות וחמשים שנה. בין תלמידיו נתן למנות את האר"י הקדוש, את מרן רבי יוסף קארו ואת רבי בצלאל אשכנזי, מחבר ה"שיטה מקובצת".

משפחתו של הרדב"ז היתה מראשוני מגרשי ספרד. בסופו של מסע נדודים ארוך שעבר בפס שבמרוקו, בעיר צפת ובירושלים, קבע רבי דוד את מושבו בקהיר שבמצרים, שם עלה שמו והתפרסם כגדול בתורה בתחמה וביראה.

מושל מצרים מנהו לראש הרבנים, ובנוסף שמש כדן ופוסק הלכה. בזמנו ועפ"י הוראתו, החלו למנות את השנים לבריאת העולם כפי שאנו מונים עד היום.

הרדב"ז היה עשיר גדול. לפרנסתו עסק במסחר בתבואה ובעורות, ועשה חיל בעסקיו. ביום מן הימים התגלה בביתו אוצר גנוז של דינרי זהב רבים, אך הוא מאן לקחת אותם לעצמו, כי אם חלק את האוצר לארבעה חלקים, ושלח אותו לתלמידי חכמים שהתגוררו במצרים, חברון, צפת וירושלים.

לאחר ארבעים שנה עבר מקהיר לירושלים, וזמן

מה לאחר מכן אנה למושב את העיר צפת, שם קבלוהו בכבוד גדול, ומנוהו לראש חבורת המקובלים קדושי עליון, שחיו ופעלו באותה תקופה בעיר הקדש - צפת. את ספרו המפורסם "שו"ת הרדב"ז" לומדים עד היום למדנים ותלמידי חכמים.

רבי דוד נפטר בשם טוב, ונטמן בבית העלמין העתיק של העיר צפת. בעקבות פגעי מזג האוויר ורעידות האדמה שהתחוללו באזור במרוצת השנים, נעלם מקום ציונו של הרדב"ז, ובמשך למעלה ממאה שנה לא נודע מקום קבורתו.

לפני כשנה, לאחר מחקר מעמיק, התגלה בבית העלמין ציונו של של הרדב"ז, והרי הוא לימינו של של ציון המבי"ט רבי משה מטראני. ואכן, מאז גלוי הציון, פוקדים המוני עמך בית ישראל את ציונו של מי שכנוהו "ראש גולת אריאל", רבי דוד בן זמרה, הרדב"ז. ז"ע

"ויקח חמאה וחלב וכן הבקר אשר עשה ויתן לפניהם" והוא עמד עליהם" (יה, ח)

למה זכה אברהם בזכות הכנסת אורחים משלמת זו? חז"ל אומרים שאברהם אבינו האכיל את המלאכים בעצמו, ולא על ידי שליח, ולכן זכה שה' יאכיל את בניו במדבר מן ושליו, על ידי הקדוש ברוך הוא ולא על ידי שליח.

אברהם נתן למלאכים מים על ידי שליח, וגם בניו קבלו מים במדבר על ידי שליח - משה שהכה את הסלע בחורב.

מדוע זכה אברהם לכה דוקא בזכות הכנסת אורחים זו, ולא בזכות כל הפעמים הרבות שהכניס אורחים?

התשובה היא, שאכל ושתה שקבלו ישראל במדבר, זהו נס מעל הטבע, ולכה צריה גם זכות שהיא מעל הטבע. ומהי זכות זו? זכות הכנסת אורחים, שהכניס אברהם אבינו מתוך קשי מיוחד - לעת זקנתו, בשעת חליו, ביום השלישי למיתו. למרות קשיים אלו הכניס אברהם את אורחיו וספק להם כל צרכיהם, ולכן זכה שגם בניו יקבלו את מזונם במדבר באפן נסי.

(באר יוסף)

"למה זה צחקה שרה" (יה, יג)

כאשר התבשר אברהם אבינו שעתיד להולד לו בן, נאמר "ויפל אברהם על פניו ויצחק ויאמר בלבו הלא הלא שנה ילד". ועל צחוק זה לא שאל השם למה זה צחק אברהם, ומדוע שאל רק על צחקה של שרה?

הרמב"ם אומר, כי נבואה הנאמרת מפי השם, יכולה להשתנות לפי מעשי האנשים עליהם נאמרה הנבואה. אך נבואה הנאמרת מפי נביא, אינה יכולה להשתנות, כדי שלא יחשיבוהו לנביא שקר.

לפי דברי הרמב"ם הללו אפשר לפרש, כי כששמע אברהם אבינו את הבשורה מפי השם, צחק בלבו מפני שידע שנבואה מפי השם יכולה להשתנות לפי מעשיו, וחשש שאינו ראוי לגס כזה, ואולי צוונותיו יגרמו שהגס לא יתקיים.

מה שאין פן שרה, ששמעה את הנבואה הזו מפי אברהם אבינו, ויש לכה דין פאלו שמעה מנביא, ובשורה פזו אינה יכולה להשתנות ונדאי שהיא תתקיים, לכן שאל השם למה זה צחקה שרה, הרי שמעה נבואה זו מפי נביא ולא מפי השם.

(משנה חכמה)

חידון לפרשת השבוע

שאלות

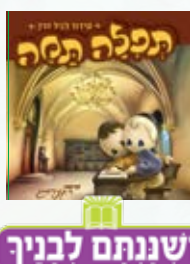
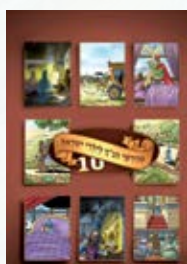
1. מנין שה' עומד במקום הדינים שיושבים? (רש"י)
2. מה הכין לוט עבור המלאכים?
3. אל מי פנה לוט שזאילו לצאת עמו מסדום?
4. איזו עיר מן החמש נצלה ובגלל מי?
5. היכן נדרה הגר?

בין הפותרים נכנה יוגרו ספרי "ושונתם לבניך"

תשובות נתן לשלח:

או לפקס: 15325382688

או במייל: jhopko@gmail.com

ושונתם לבניך

ספרי שובים לבית ספר